

O FILMU PŘED MATURITOU

Film Před maturitou má vcelku znaky optimismu, životní radosti a kladu. Ovšem tam, kde jde o sebevražedný úmysl jednoho ze studentů, nabývá povahy vážné, tragické. Oba tyto prvky, tj. prvek veseloherní a prvek dramatický, jsou spjaty hrou studentů, jejichž představitivost je velmi mohutná a zhusta je vrhá z extrémů do extrémů.

Vcelku jde tu o výraz současného studentského života a mravů. Škola je pojata s vážností a na mnohých místech s humorem, jenž se vyhýbá karikatuře a nevyklučuje opravdový vztah.

Třetí a snad nejdůležitější složkou tohoto filmu je složka poetická. Tato padá v úvahu všude tam, kde jde o představy a počínání, směřující k věcem milostným. Láska je traktována jako okouzlení mladosti a krásy.

Film nepřipouští interpretaci expresionistickou či křečovitou, ale nutně žádá, aby mluva a sám herecký výraz byly prosté. Současně je nutno, aby tyto výjevy byly povýšeny k platnosti vyššího řádu. Verše je nutno předčítati jako celky a dbáti rytmu a césur. Interpunkci je lépe vynechat. Vulgarismy, triviálnost a jakékoliv improvizace by se nutně křížily s intencemi hry, jež předpokládá i v nejbujnějších scénách proporce a kompozice. Hromadné výjevy nutno zpevniti určitou konstrukcí obrazovou. Obraz ani svou akční proměnou nemůže ztratiti nic na svých výtvarných hodnotách.

Pokud jde o zvuk, je třeba popřáti mu jen tolik místa, aby posluchače neohlušil a zůstal složkou dramatu. K tomu konci je třeba počítati s pomlčkami a tichem. Dialogy mají zníti plně i tehdy, když při nich neumlká hudba, hovor však a proud řeči pohybují se na hranici srozumitelnosti. Snad (při značné pozornosti) jsou vnímatelná určitá slova, ale vlastním činite-

lem je spád a kadence. Jen tam, kde je dialog vyhrocen k dramatickému účinu, bude tomu jinak.

Světlo bude pravděpodobně nejdůležitějším výrazovým prostředkem filmu. Některé osvětlení je přehnané (irreální), například vniknutí světla do pokoje profesora Kleče, které má zastupovati vniknutí vzduchu a býti obrazem jeho konfrontace s volností. Po Klečově procitnutí z narkózy všechny scény nabývají světelnosti, aby zdůraznily novou radost ze života. Také tváře jeho okolí se pak jinak a veseleji jeví, což se zdůrazní jiným líčením, ne snad jen jiným chováním. Klečův sen o plujících obláčkách při ztrátě vědomí musí mít ráz světelného i hudebního přeludu a jakési nebeskosti.